

Sid 2 **LEDAREN:** Statens maktspråk är sekulärt men religiösa sanningsanspråk måste ändå tas på allvar. Tolerans och demokrati är ingen självklarhet utan en läroprocess.

TORSDAG 1 AUGUSTI. NR 31/2013

Når ut
till unga i
Tjeckien
Sidan 2

En salig
mix av tro
och konst
Sidan 6

Sidan 7
Hallonfrestelser

Räsänen- debatten blev en långkörare

Reaktionerna på kyrkoministerns utspel fortsätter att väcka åsikter.

Chefredaktör Seppo Simola bad om ursäkt för sitt fräna språkbruk.
SIDAN 5

**Sommarlägret
bjöd på kroppslig
och själslig värme**

SIDAN 9

**Mission är inte längre
bara förkunnelse**

Sidan 4

**Drickandet kan bli
ett semesterproblem**

Sidan 5

**Hon hittar dagligen
bibelorden inom sig**

Sidan 16

LEDARE ROLF AF HÄLLSTRÖM

Tolerans är en läroprocess

KP HUR MYCKET religion tål den liberala staten, frågade den europeiska filosofins grand old man Jürgen Habermas i ett föredrag som han höll strax efter att det muslimska brödraskapets kandidat Mohammed Mursi blivit Egyptens första demokratiskt valda president.

HABERMAS KALLAR sig en religiöst omusikalisk människa som inte själv är i stånd att inse vad en religiös övertygelse innebär. Men den tes om tolerans han framför är att också religiösa personer måste kunna uppleva sig som fullvärdiga medlemmar i ett demokratiskt samhälle och inte förvisas till samhällets privata sfär.

En grundsten för demokratin är att alla måste finna sig i att statens maktspråk är sekulärt. Men det är långt ifrån samma sak som att bara personer med en sekulär syn på världen har rätt att uttala sig om hur lagar ska se ut. Än mindre att upphöja sina egna åskådningar till normerande för samhället.

RELIGIONER FRAMFÖR alltid sanningsanspråk som av utomstående – med all rätt – uppfattas som exklusiva. Habermas konstaterar att så måste det vara, en kastrerad religion utan sanningsanspråk är värdelös.

Nyckeln heter tolerans. Men tolerans blir ett meningsfullt begrepp först då man talar om hur icke-förhandlingsbara sanningar av den typ som religionerna representerar ska kunna leva sida vid sida. Eller för all del tillsammans med sekulära uppfattningar som ser all religion som nonsens.

I HABERMAS SCENARIUM är tolerans en läroprocess och ingenting som finns färdigt i folk. Människor med religiös tro måste lära sig att göra skillnad på sitt församlingsetos och sitt samhällsetos. De måste lära sig att rubba på sina uppfattningar så mycket att lojaliteten mot den egna tron inte motsäger lojaliteten mot samhällets författningsprinciper.

Läroprocessen kräver för sekulära människors del att de har ett visst mått av religiös läskunnighet och kan se relevanta argument också i den religiösa retoriken.

Habermas har också pläderat för att den religiösa retoriken måste "filtreras" för att göras begriplig för icke-troende. Hur Habermas riktigt tänkt sig är en smula diffust, men ett citat av honom kan vara klagande: "Om polyfonin av allvarligt omfattade åsikter inte ska undertryckas, får de religiöst formulerade debattinläggen om moraliskt komplexa frågor som abort, dödshjälp, prenatala ingrepp i arvsmassan och liknande inte tvingas till tystnad redan vid början av den demokratiska beslutsprocessen".

ATT PROTESTERANDE egyptiska sekularister efter bara ett år av Mursi tillsammans med armén kunde avsätta landets första folkvalda president går rakt emot Habermas tankar om att demokrati och tolerans är en läroprocess i ett mångkulturellt samhälle.

PROFILEN: PAVEL TASKA

"Ungdomarna är de som håller i svärdet och är en viktig påverkande grupp i samhället och kyrkan."

Vill leda unga till Jesus

Pavel Taska blev kristen på allvar då han var tonåring. Sedan dess har han vuxit allt djupare in i sin tro. Att arbeta med ungdomar i Ostrava i Tjeckien beskriver han som både utmanande och fantastiskt.

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

– Jag tyckte egentligen aldrig om att studera. Jag längtade efter dagen då jag äntligen skulle bli färdig, säger **Pavel Taska**.

Han har precis blivit teologimagister och ser nu fram emot att helt och hållet koncentrera sig på sitt arbete som ungdomsledare i centrumförsamlingen i Ostrava i Tjeckien.

– Jag har jobbat här i två år vid sidan av studierna men nu kommer jag enkelt att arbeta här, berättar han.

Mötte Jesus i vardagsrummet

Ostrava är Tjeckiens tredje största stad med cirka 300 000 invånare. Den ligger i landets östra del nära den polska gränsen och är en av de viktigaste industristäderna i Tjeckien.

Pavel Taska har bott i Ostrava i hela sitt liv, med undantag för några korta vistelser på andra orter. Han beskriver sin familj med varma ord.

– Jag har en underbar familj som har lett mig närmare Gud i hela mitt liv.

Taskas pappa är pastor och det var genom honom som Taska fick lära känna Jesus.

– I tonåren var jag inne i en lång period av sökande och fast jag trodde på Gud så kände jag en gnagande rastlöshet, berättar han.

– Jag var inte säker på om jag var frälst.

Pavel Taska bad och grubblade

mycket över hur han skulle komma till himlen och en dag när han satt och åt tillsammans med sin pappa fick han svaret.

– Jag berättade för pappa om min situation. Pappa slog upp efesierbrevet där det står att vi är frälsta av nåd genom tro. Då gick det upp ett ljus för mig och tillsammans bad vi frälsningsbönen och då äntligen kände jag frid.

Ett stort behov

Att arbeta med ungdomar i Ostrava är ingen lätt sak menar Pavel Taska. Församlingen gör inte så mycket väsen av sig och ungdomsgänget är fortfarande inte så stort och starkt.

– Det finns många frestelser som till exempel prostitution och droger i staden och ungdomarna tycker inte om organisationer. De vill vara fria och spontana.

Samtidigt beskriver Taska Ostravas ungdomar som vilka andra ungdomar som helst.

– Det finns ett stort behov och en stark längtan efter djupa och nära relationer.

Pavel Taska och hans fru **Jana** har länge arbetat målmedvetet med att lärjungaträna de ungdomar som redan är en del av församlingen och den kristna gemenskapen.

– Det allra bästa sättet att nå ungdomarna är genom lärjungaskap, säger Taska.

– I praktiken innebär det att satsa

mycket tid på dem genom att göra saker tillsammans med dem och dela livet med dem.

Taska betonar att det är lika viktigt att både älska ungdomarna och att som ledare vara bestämd och peka mot rätt riktning genom att visa exempel.

– Ungdomarna är de som håller i svärdet och är en viktig påverkande grupp i samhället och kyrkan. Eftersom de är framtiden vill vi inte bara göra saker tillsammans med dem, vi vill också lära dem om Bibeln och lära dem att be.

Centrumförsamlingen i Ostrava har ett ypperligt läge när det gäller att nå ut till människor. Kyrkan ligger på promenadavstånd från torget

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Sara Ekstrand
tfn (09) 612 615 54

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn (09) 612 615 51

Johan Myrskog
tfn (09) 612 615 52

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Layout:
Kasper Gustavsson

Utgivare: Fontana Media Ab

Bank: Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Myrskog

Tryck: Botnia Print, Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Michaela Rosenback
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverket på www.kyrkpressen.fi

För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi
Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,
prenumeration@kyrkpressen.fi
Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 69 €
Utlandet 84 €

i centrum och där människorna rör sig. Pavel Taska berättar om sina stora drömmar för ungdomsgruppen och för hela staden.

– Vi vill se en stor grupp av både unga och äldre som lever i en innerlig gemenskap med varann och når ut till andra människor.

Ungdomsgruppen består just nu av cirka femton ungdomar av vilka några varit troende under hela sitt liv och några stycken kommit till tro genom ungdomsarbetet.

– Just nu kommer det bara några äldre människor på gudstjänsterna på söndag. Jag har en dröm om att kyrkan kunde få bli fullsatt av både äldre och unga.

PAVEL TASKA vill ägna hela sitt liv åt att leda människor närmare Jesus.

Gud förändrar

Tidigare i sommar hölls en missionsvecka i Tjeckien där ungdomar från olika länder runtom i Europa kom till olika städer i Tjeckien för att främst nå ut till unga människor. Till Ostrava kom en grupp på femton personer.

– Under veckan hade vi som mål att ungdomar som vi mötte då vi gick ut och evangeliserade skulle stanna kvar också i fortsättningen, säger Pavel Taska.

Det verkar som att missionsveckan burit frukt hos några ungdomar i staden.

– Vi nådde några killar som börjat hänga med oss vilket är fantastiskt, säger Taska.

Då han funderar över vad som mäs-

te hända för att flera ungdomar i staden ska få lära känna Jesus är svaret eftertänksamt.

– Gud måste förändra hjärtan. Guds nåd är en process som måste sjunka in i människor.

– Det är Gud som gör och förändrar och vi har nåden att bli använda av honom.

Samtidigt vill Pavel Taska ge allt han har för att jobba för Guds rike främst genom att nå de unga i Ostrava.

– Det viktigaste är att själv hålla sig nära Gud genom bön och fasta. Då skyddar jag också mitt eget hjärta.

Tillsammans med hustrun Jana vill Pavel Taska ägna sitt liv åt att leda människor närmare Jesus.

– Tiden är kort och skörden är stor.

PAVEL TASKA

25 ÅR OCH KOMMER FRÅN OSTRAVA I TJECKIEN

ARBETAR SOM UNGDOMSLEDARE I CENTRUMFÖRSAMLINGEN I OSTRAVA

NYLIGEN FÄRDIG TEOLOGIEMAGISTER

DRÖMMER OM ATT OSTRAVA SKA BLI EN STAD DÄR ALLA MÄNNISKOR FICK LÄRA KÄNNA GUD

Vanda svenska fortsatt husvill

FÖRSAMLINGSLOKALER. Den finska församlingen stänger Dickursby kyrka den 1 september och flyttar till andra utrymmen. Vanda svenska församling som arbetar i ett annex till kyrkan saknar fortfarande adress för hösten.

– Samfälligheten har erbjudit oss samma lokaler som för två år sedan. Då tackade församlingsrådet nej för att

utrymmena inte var ändamålsenliga, säger kaplan Kaj Andersson. En del av Vanda svenska verksamhet har redan adress för hösten. Kören Vanda kommer att öva i Helsinggård. Dagklubben ska däremot flytta till samfällighetens klubblokal i Änäs nära Dickursby skola, inte till Helsinggård som Kyrkpressen felaktigt uppgav.

BIBELN ETIK

”Det centrala i tron är inte en rätt – eller fel etik. Det centrala är vad eller vem din Gud är och på vad du bygger ditt liv.”

Mauri Vihko i Esse angående hur vi läser Bibeln.

Kyrklig frihet att vara en motkraft

KYRKA OCH STAT. I Sverige skildes kyrkan från staten år 2000. Vi kunde gå samma väg, tycker Olav S. Melin i en debattkolumn i Hufvudstadsbladet (28.7).

Erfarenheterna från Sverige visar att kyrkan som en självständig aktör kunnat spela ut sin roll som kyrka, komma med självständiga ställningstaganden och för svar för de svaga i samhället.

Också om staten är sekulär behöver inte samhället vara det. De kristna inslagen försvaras av att över 80 procent av befolkningen hör till kyrkan, skriver Melin.

En separation mellan stat och kyrka skulle ge kyrkan frihet att vara den motkraft i välfärds- och mänskörhetsfrågor som dagens samhälle behöver.

OLAV S. Melin. FOTO: MAGMA

Tiden har förändrat uppgiften

KENYAMMISSIONEN. Sedan ett halvt sekel tillbaka har Svenska Lutherska Evangeliföreningen skickat ut missionärer till Afrika. Men missionsverksamheten handlar inte längre bara om evangelisering och undervisning.

TEXT OCH FOTO: SARA EKSTRAND

– Det traditionella missionsarbetet med skola, förkunelse och sjukvård finns naturligtvis kvar men det har tagit andra former, säger **Brita Jern**, missionsledare vid Svenska Lutherska Evangeliföreningen, SLEF. De missionärer som i dag reser ute till fältet arbetar med en mängd olika uppgifter. Det gäller allt från bibelöversättning, byggnads- och vattenprojekt till sjukvård och undervisning. Men de största förändringarna syns inom diakonin. Jern berättar att den sociala diakonin blivit nödhjälps och speciellt behovet av så kallade punktinsatser har ökat till följd av extrema naturkatastrofer.

– I år har torkan varit svår och översvämningar lämnar efter sig stor förödelse. Mycket handlar också om att hjälpa föräldralösa barn och arbetslösa kvinnor som förlorat sina män i aids.

Jern påpekar likväl att den kristna missionen finns kvar men att den nu genomsyrar allt arbete. Främst på grund av att samarbetet med de lokala lutherska församlingarna är så utbrett.

– När det gäller Afrika kan man inte bara göra en sak för det fysiska hjälpbehovet är så på tapeten. Men det är väldigt viktigt att både hjälpa och förkunna. Vi

kan inte hjälpa de som redan insjuknat i aids men vi kan ge dem hoppet och en tro på evigheten.

Svårt hitta missionärer

Varje år sänder SLEF ut runt tio missionärer till Kenya, Främre Asien och Estland och det finns gott om missionärskandidater. Under ett par år i början av 2000-talet var det ändå svårt att hitta personer som var beredda att resa till andra sidan jorden.

– Det var vanligt att folk åkte som missionärspraktikanter för kortare perioder på ett par månader. Kanske var det mer intressant att komma för en kortare tid då en missionär normalt åker ut för två år åt gången, säger Jern.

För att försöka behålla en kontinuitet i verksamheten försökte man från SLEF:s sida få gamla missionärer att åka ut igen.

– Det behövs långtidsinsatser för att det ska finnas någon på plats med erfarenhet som kan ta hand om praktikanterna, säger Jern.

I missionens ungdom

I början på 1960-talet var det **Märta Norrbacks** tur att ta sig an missionärsuppgiften. Tillsammans med sin numera avlidna man Gustav var hon SLEF:s första missionär i Kenya. Det landparet Norr-

UNDER ÅTTA år bodde Märta Norrback i Kenya och huset här hemma är fyllt av minnen från missionärstiden. Bland annat en mössa gjord av apskinn och en korg av gräs.

back mötte var något alldeles speciellt.

– Värmen slog emot oss när vi kom och jakarandan blommade så fint och doftade så gott. Ett stiligt träd var det med sina ljuslila blommor, säger Norrback.

Att vänja sig vid ett nytt land var inte alla gånger helt lätt säger Norrback och fram-

förallt språket ställde till det.

– Ja det var det värsta. Om jag hade kunnat engelska skulle det ha gått lättare men det var en del oklarheter. Dessutom var vi tvugna att åka 100 kilometer på gropiga vägar när vi skulle handla mat eller ringa någon. Nu för tiden har ju alla egna mobiltelefoner.

Själv undervisade Norrback i Bibels lära och minns framförallt det stora intresse människor visade för kyrkan.

– Det var inte alls som här i Finland. Kyrkorna var oftast fulla på söndagarna och människorna var intresserade av Guds ord.

I samband med SLEF:s

missionsfest i Terjärv 9–11 augusti kommer fokus att ligga på Kenyamissionen. Enligt Jern kommer så många missionärer som möjligt att delta i festligheterna.

– Vi har tänkt att alla som varit involverade under de senaste 50 åren ska få känna att det är deras jubileum.

ARKEOLOGI UTGRÄVNING

Kung Davids palats hittat

Arkeologer tror sig ha funnit kvarlämningar av Kung Davids palats nära Jerusalem, rapporterar Jerusalem Post. Palatset ligger i staden Khirbet Qeiyafa där kampen mellan David och Goliat sägs ha ägt

rum enligt Bibels texter.

Utgrävningarna visar att palatset var runt tusen kvadratmeter stort och omgärdat av en 30 meter hög mur. Kring området har även keramikkrärl och flera förvaringsutrymmen påträffats. Enligt arkeologer ödelades staden och palatset cirka 980 f.Kr.

FINLAND STATEN OCH KYRKAN

Sära på kyrka och stat

– Jag skulle gärna se att banden mellan stat och kyrka försvagades ytterligare, säger kristdemokraternas tidigare ordförande **Bjarne Kallis** i en intervju i Vasabladet (23.7).

Enligt Kallis är ett förhål-

lande som baserar sig på skuld och beroende aldrig bra.

– Kyrkan är lite beroende av staten och staten är lite beroende av kyrkan.

Exempelvis får kyrkan sina inkomster genom kyrkoskatten som uppbärs av staten och i gengäld upprätthåller kyrkan be-

gravningsplatser, kulturhistoriska byggnader och olika register.

Kallis påpekar vidare att religion och politik inte ska blandas ihop.

– Att utnyttja religion i politiskt syfte är inte acceptabelt. Men att genom politik sprida misstro mot religion är ännu värre.

BJARNE KALLIS. FOTO: KP-ARKIV

HELSINGFORSBISKOPEN IRJA ASKOLA är en av dem som inte håller med om alla ståndpunkter som inrikesminister Päivi Räsänen uttryckt FOTO: KP-ARKIV

Diskussionen efter stormen

KYRKODEBATT. I kölvattnet av inrikesminister Päivi Räsänens tal på folkmissionsdagarna tidigare i juli visar debatten om vem som får säga vad inga tecken på att avta.

TEXT: SARA EKSTRAND

Förra veckan bad chefredaktören för Kirkko ja kaupunki **Seppo Simola** om ursäkt efter de sårade känslor han orsakat i en kontroversiell ledare från 17.7. Bland annat uttalade Simola en tanke om att det bästa för kyrkan vore om kristdemokraterna upphörde att existera eller att **Päivi Räsänen** åtminstone kunde hålla käften. Till Kotimaa24 säger Simola att dagens medievärld kräver starka åsikter.

– Medielogiken är nu bara sådan att man måste använda ett häftigt språk om man vill att ens ord ska få någon slagkraft.

Simola beskrev vidare sin irritation över att Räsänen på

ett irriterande sätt uttrycker sina unkna och konservativa åsikter. Till Yle säger Simola att han bara uttryckte sin frustration gällande den senaste tidens debatt om Räsänens uttalanden men medger att ordvalen var överdrivna.

– Det var ganska hårt och fullt sagt.

– Men allt som rör den här diskussionen läser folk med sådant allvar och så noggrant att ingen märkte att jag försökte vara lite rolig, säger Simola till Yle.

Efter att Simola i Yles morgonprogram bett alla om ursäkt accepterade Räsänen ursäkten på sin blogg.

– Jag tar tacksamt emot ursäkten för min egen och partiets del. När någon ber

”Kristendomen handlar inte om att ha rätt utan om att lita på Guds kärlek.”

Biskop Irja Askola

om ursäkt så tar man emot den.

Räsänen fortsätter med att det här är en bra fortsättning på en saklig diskussion där man fritt kan uttrycka olika åsikter.

Många synsätt i kyrkan

I en intervju med Yle frågar sig dock Räsänen om tidningen Kirkko ja Kaupunkis linje är att attackera den politiska verksamheten och yttrandefriheten.

– Eller hur ska man tolka att chefredaktören önskar att ett demokratiskt parti ska sluta existera och att dess ordförande ska hålla sin mun stängd?

Till följd av Räsänens uttalande har uppemot 7000 människor skrivit ut sig ur kyrkan och ärkebiskop **Kari Mäkinen** tog snabbt avstånd från Räsänens åsikter. I Yle radio 1 säger sig även biskopen i Helsingfors stift, **Irja Askola**, vara av annan åsikt.

– Nog har människor rätt att ha en ståndpunkt men när det gäller hennes (Räsänen) åsikter är jag i många fall starkt av en annan åsikt.

I Helsingin Sanomat (28.7) frågar man sig om väckelserörelserna konservativa hållning i många frågor är till skada för kyrkan. Räsänen själv har en nära anknytning till Folkmissionen som är en aktiv väckelserörelse inom kyrkan.

– Inom kyrkan ryms många olika synsätt. Kristendomen handlar inte om att ha rätt utan om att lita på Guds kärlek, säger Askola till Helsingin Sanomat.

– När något sådant här händer måste vi se oss i spegeln. Varför ser kyrkan så sträng och omedgörlig ut för många när dess budskap är nåd och öppenhet?

Enligt biskopsmötets generalsekreterare **Jyri Komulainen** har många finländare även en föräldrad bild av kyrkan.

– För hundra år sedan bestämde prästen vad man skulle göra. Fortfarande säger man att kyrkan slår med Bibeln i huvudet. Så är det inte längre.

VÅGA FRÅGA

Prata om drickandet

■ **JAN-ERIK ”NANNE” NYBERG** är familjerådgivare och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

I sommartider ökar alkoholförbrukningen i många familjer. När dricker en förälder för mycket? Hur kan man se till att drickandet inte går överstyr?

HUR MYCKET är för mycket, när det gäller alkohol? Det kan vara svårt att ge en generell regel. Man brukar säga att en person som dricker en korg mellanöl i veckan redan är en storkonsument. Men jag tror det är väldigt individuellt. För en del går gränsen betydligt lägre. Själv tycker jag bättre om frågan vad alkoholen egentligen behövs till. Hur viktig är den för oss? Är den nödvändig för att man ska kunna koppla av? Är personen lycklig bara med alkohol i kroppen? Då är något på tok.

Jag anar mig till att frågeställaren är en oroad familjemedlem eller släkting. Känslan av att klampa in om vi säger till, och att vara medansvariga om vi låter bli, gör oss maktlösa och handlingsförlamade. Varje människa har själv ansvar för sina handlingar, också när det gäller alkoholanvändning som går överstyr. Men vad ska man göra när en människa i ens närhet inte ser sitt eget ansvar? Hur ska man kunna prata om det på ett konstruktivt sätt med den som det gäller?

Den första regeln är kanske att ta upp saken till diskussion när den andra varken är alkoholpåverkad eller bakfull. Då är möjligheten att få till stånd en dialog allra störst. Undvik anklagande generaliseringar. ”Nu har du igen förstört kvällen för oss alla, du behärskar inte ditt drickande ett dugg” Den här sortens ”samtalsöppningar” får den andra att värja sig, och det är egentligen omöjligt att föra en dialog utifrån dem. Öppningen blir ett utbrott av ilska som inte leder någonvart. Det kan bero på att vi är så rädda för att ta upp de här sakerna, vi måste liksom ta sats för att komma över tröskeln. Gå över den här tröskeln i ditt eget inre på förhand, så att du hinner lugna dig förrän du försöker starta en dialog. Fundera igenom vad det är som oroar dig.

När man ska tala om något känsligt är det alltid bra att vara tydlig och konkret samtidigt som man markerar respekten för den andra. ”Jag känner mig osäker på hur jag ska ta upp det här ämnet, men jag vill ändå göra ett försök. Jag förstår att det kan kännas som ett intrång i ditt privatliv, men det här gäller ändå hela vår familj, dina barn.” Börja sedan gärna med en iakttagelse av vad som händer runt omkring den som dricker när den druckit för mycket. Har du själv iakttagit hur barnen upplever föräldrarnas berusning, beskriv då din iakttagelse. Har du märkt att den berusade särat någon så berätta det så sakligt du kan. Det här kan vara saker som hjälper den andra att få fatt på sitt eget ansvar. Fråga efter vad den andra tänker om situationen och sin egen möjlighet att påverka saken. Du måste få till stånd ett samarbete med de bästa resurserna inom den andra. Erbjud ditt stöd, men var ändå tydlig med att var och en har ansvar för sitt eget liv.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ROLF AF HÄLLSTRÖM

Lag som bliver skadlig är icke mer lag utan olag

”Därföre, då lagen bliver skadlig, så är det icke mera lag, utan olag, och bör avläggas.” Domarreglerna från 1500-talet som brukar tillskrivas Olaus Petri brukar hänga

med när man ger ut nya upplagor av Finlands lag. I 47 punkter begrundar reformatorn Petri domarens personliga ansvar för att lagen inte går i olag: ”Då lagen bliver skadlig är den icke mera lag utan olag” låter ju som en rätt öppen fullmakt för civil olydnad.

De amerikanska fäderna som skrev USA:s grundlag vaknade senare upp till att lagen kan gå i olag. Då skrevs det famösa grundlagstillägget om att alla amerikaner har rätt att bära vapen. Men det var inte personligt självförsvar som fäderna tänkte på utan det

var kritiska mot sitt eget statsbygge. Varje amerikan måste ha grundlagsenlig rätt att bära vapen – för att kunna försvara sig mot sin egen regering. Bevapnad civil olydnad är just så skrämmande som det låter.

Mot den bakgrunden är vår lutherska kyrkas offici-

ella doktrin om civil olydnad på 2000-talet högst modest: ”(De kristna) följer samfundets lagar och förpliktelser. Samhället hör till de levnadsordningar som Gud har instiftat. Den jordiska överheten är förordnad av Gud till att vårda och skydda människo-

livet. Överheten kan dock vända sig bort från Gud. Det kan uppstå situationer då den handlar mot Guds vilja eller vill hindra evangeliets frihet. Då måste de kristna både som individer och som samfund följa sitt samvete som är bundet till Guds ord.”

ELLIPS

Tvåkönad
prästkra

Språkvårdarna rekommenderar att man talar om enkönade äktenskap och inte om samkönade när det gäller homosexuella. På motsvarande vis vill de helst att vi talar om tvåkönade äktenskap när det gäller personer av olika kön.

Språkvårdarna motiverar sin åsikt med att i andra ordbildningar som börjar med *sam-* står detta inte för samma utan för samman eller tillsammans. Exempelvis är en samskola en skola för både pojkar och flickor och sambad är en badinrättning för både män och kvinnor.

Förklaringen låter kanske logisk men problemet är att alla redan vant sig vid att använda ordet samkönade i betydelsen homosexuellt par. Medierna verkar inte heller vara så pigga på att gå över till det rekommenderade ordet enkönat. Ibland känns det som att det är bara vi på Kyrkpressen som lydigt följer minsta vink från den officiella språkvården.

Jag föreslår att språkvårdarna böjer sig för den allmänna opinionen och ångrar sin rekommendation och tar till heders ordet samkönade som vi alla redan vant oss vid.

En ytterligare motivering för att övergå till ordet enkönade är enligt språkvårdarna att samkönad sedan gammalt är en biologisk fackterm som innebär att vissa växter och djur kan befrukta sig själva.

På nätet hittade jag inga samkönade blommor men nog en artikel om enkönade och tvåkönade blommor. Exempelvis prästkragen kan vara antingen enkönad eller tvåkönad.

Att också växtvärlden uppvisar en sådan rikedom vad gäller könsvarianter kan väl ses som en vink från Skaparen?

• TOMAS VON MARTENS

En dialog mellan konst och natur

PILGRIMSVANDRING. En konstupplevelse i stillhet och natur är ledord när församlingarna i Lovisa och Pernå omarbetar traditionen med pilgrimsvandring. Resan rör sig mellan det estetiska och heliga – både bland amatörer och proffs.

TEXT: SARA EKSTRAND

En resa bland konst som går i pilgrimens tecken är ett koncept som församlingarna i Lovisanejdens samfällighet nu provar på. Under första veckoslutet i augusti arrangerar Pernå församling och Lovisa svenska församling tillsammans med Loviisan suomalaisen seurakunta en tvåspråkig pilgrimsvandring i skärgårdsmiljö. Initiativtagarna till konstvandringen är kantorn i Lovisa finska församling, **Suvi Aalto**, som menar att konst och tro ofta går hand i hand.

– Tro och konst ligger nära varandra då båda avspeglar ärlighet och öppenhet.

Syftet med vandringen är att ge rum för stillhet, att söka det heliga och möta naturen och konsten i en tyst dialog. Aalto har själv deltagit i flera pilgrimsvandringar i Sverige, där pilgrimskulturen är mera utbredd och populär, och menar att det är viktigt att det finns plats för eftertanke och personliga funderingar. Samtidigt kan konsten bidra med en ytterligare dimension. Programmet är komplett med helagsvandring, egen matsäck och andakter. Men de konstnärliga inslagen är många och innefattar utställningsbesök, en föreställning av den kristna dansgruppen Xaris Finland och en guidad rundtur i Pernå kyrka som anses vara en skattkammare i sig själv.

En av dem som både ställer ut sina verk och deltar i vandringen är kyrkoherde **Robert Lemberg** från Pernå församling. Hans intresse för fotografiering började redan i unga år då han själv framkallade sina egna bilder och passionen finns fortfarande kvar i vuxen ålder.

– Det är ett intresse som har hängt med länge och som gör att jag får vara ute i naturen. Främst kommer jag att ställa ut naturfotografier.

Förutom att se konst inspirerad av naturen kommer pilgrimsvandrarna att bekanta sig, bokstavligen talat, med konst av naturen. En nattvard kommer att firas i Korsviks kyrka som är en kvarlämning från istiden. Gamla stenblock har ställt sig på kant så att formationen från utsidan kan liknas vid en gråstenskyrka.

– Det är en speciell plats och passar bra för en gudstjänst i detta sammanhang, förutsatt att vädret tillåter, säger Lemberg.

Rutten för vandringen uppskattas vara kring 30 kilometer lång och går från Sarvsalö via Isnäs och vidare mot Pernå. För att vila benen har man ändå satt in en båttur över vattnet som ett extra inslag på färden. En rutt som enligt Lemberg har en viss historisk anknytning.

– Vi kommer att ro över samma sträcka som Sarvsalöborna tidigare var tvugna att ta för att komma till Pernå kyrka. De åkte först häst och sedan tog de båt sista biten över vattnet så det är en gammal kyrkväg.

Varje ord är en bild

Som en värdig avslutning på etappen blir slutdestinationen en vernissage i Almska gården i Lovisa där rikssvenska **Ragnwei Axellie** under augusti ställer ut sina sakrala konstverk. Axellie har många järn i elden och är både konstnär, författare, diktare och en känd kulturpåverkare hemma i Sverige. Utställningen blir hennes första i Finland.

FREDSDUVAN ÄR symbolen för Ragnwei Axellies utställning som är en av programpunkterna under konstvandringen i den östnyländska skärgården.

RAGNWEI AXELLIE ställer för första gången ut i Finland. FOTO: PRIVAT

– Jag känner mig verkligen välkommen och jag kommer med glädje till Lovisa.

Axellie namnger nästan aldrig sina konstverk utan de får tala för sig själva. Symboliken finns hos betraktaren själv. Hon berättar att hon kopierar ord från sin farmor och farfars gamla Bibel till den vita målarduken. Ord söker bilder och varje ord är en bild. Sedan är det färgernas uppgift att tala till människor.

– Jag får ständigt uppleva att bilder och texter berör. Konsten är ett språk i sig som öppnar dörrar. Men färgerna är viktiga och de föds ju i ljuset.

Under många år har Axellie skapat både texter och bilder till kyrkan och kyrkorummet. Många av hennes texter har blivit tonsatta, däribland psalm 814 i den svenska psalmboken, *Här vid stranden*. Ett återkommande tema i hennes författarskap är människans livsvillkor och sökandet efter mening. Själv har Axellie alltid känt att hennes uppgift är att uttrycka sig genom konsten.

– Jag är driven av ett ärende och sedan jag var ett barn har jag vetat att jag vill skriva och måla. Och den sakrala konsten ingår i mitt ärende.

Axellies medverkan i konstvandringens avslutning sammanfaller med Fredsforum 2013 i Lovisa. Rubriken för utställningen är därför *Kärlek enda möjligheten – Fredsduvan flyger in över Finland*.

– Jag har även nu målat på en inre uppmaning. Fredsduvan kom till mig. Själv gläder sig Aalto mycket över konstutbudet och säger att det stöder konstvandringens kärnidé.

– Det känns som om de här konstnärerna förmedlar både glädje och kärlek till evenemanget.

”Tro och konst ligger nära varandra då båda avspeglar ärlighet och öppenhet.”

Suvi Aalto

En tro som förflyttar berg

MUSIK

Megaphones

Artist: Maria Cederholm
Producent: Johannes Häger

Nykarlebybördiga **Maria Cederholms** första fullängds album *Megaphones* är inspelat i Loud Noise Studios i Jönköping med

Johannes Häger som producent. Cederholm heter egentligen Stratton i efter-

namn. Hon är gift med en engelsman men har valt att ta sitt flicknamn Cederholm som sitt artistnamn.

Megaphones är ett vackert album. Texterna är djupa funderingar om livet och känns väldigt ärliga. Själv använder Cederholm de här orden då hon beskriver sina texter:

– Texterna behandlar olika frågeställningar vi kan möta som kristna, speciellt när det handlar om identitet

och om att leva ett liv i tro där Gud är närvarande.

Att leva i tro är ett återkommande tema. Låtarna *What Does It Mean* och *Free Fall* tar upp vad det handlar om att ha en tro som förflyttar berg och om att släppa kontrollen till Gud.

Maria Cederholm har också uppträtt med Free Fall på Premiére Christian Radio i London i samband med en intervju. Då bodde hon i England och ha-

de spelningar runt om i Oxfordshire. Tidigare i sommar uppträdde Maria Cederholm också på Midsummerfestivalen på Pörkenäs i Jakobstad.

Musikmässigt är Megaphones ganska piano-baserat med variation på stilen. Men det är sången som bäst kommer fram och gott så eftersom texterna känns som albumets ryggrad. Dessutom har Maria Stratton Cederholm en behaglig

röst att lyssna på. Mjuk och känslösam. Jag tror på henne då jag hör hennes sånger.

Ett flertal låtar fastnar i minnet. Speciellt mot slutet av skivan finns det några riktiga pärlor. *Go With God* och *Till It's Over* är båda låtar som får ens hjärta att dra sig närmare Gud. Ett budskap som är aktuellt i alla livssituationer. Gud är densamme i alla skeden av livet.

• JOHAN MYRSKOG

Vi köper numismatik guld smycken

Vi köper guldmynt

20 mark 1913	330 €
1000 mark 1992	275 €
100 euro 2002	270 €

Var vänlig ring!
Klaus Damstén
040 552 6050 eller
010 231 3020

Vi köper silvermynt

2 mark 1905	200 €
100 mark 2001	20 €
10 euro 2007	17 €

Ni kan också kontakta
oss via e-post:
guldmynt@guldmynt.fi

Vi köper sedlar

500 mark 1975 (01)	100 €
1000 mark 1922 (01)	1500 €
5000 mark 1939 (01-0)	100 €

Vi värderar gratis
mynt, sedlar, smycken,
utmärkelsetecken, o.dyl.

Vi köper guldsmycken, medaljer och utmärkelsetecken

18 karat guld 23 €/g
14 karat guld 17 €/g

www.guldmynt.fi www.silvermynt.fi

Stenvest Ab, PB 103, 00121 Helsingfors (Annegatan 16 B 43)

Bilderna: Kurt Pettersson

Rutor med smak av sensommar

KYRKKAFFE. Hallonrutorna är klara på tjugo snabba minuter. Alla ingredienser är sådana som man kan ha hemma i väntan på akuta gäster eller nödtider.

TEXT OCH FOTO:
KARIN ERLANDSSON

Rabarbern smakar vår men hallon smakar sensommar. Lite bitterljuvt är det allt. Så är det snart höst igen. Det finns ingenting bittert med veckans kyrkkaffe. Det är ljuvt hela vägen. På tjugo snabba minuter blir hallonrutorna klara. Använd färdig smördeg eller bladdeg från frysdisk och bred över hallonsmeten med mandelmassa. Grädda, och vips så var det klart. Hallonrutorna är godast nygräddade. Alla ingredienser är sådana man kan ha hemma i väntan på nödtider och akuta gäster. Det går bra att helt skippa smördegen och bara vispa ihop hallonsmeten. Klicka ut smeten på bakplåtspapper och grädda cirka 10 minuter i 200-gradig ugn. Då

Karins kyrkkaffe

är en serie recept och tips på goda bakverk som lämpar sig exempelvis för kaffestunden efter gudstjänsten. Läs mera recept på Karins blogg: loptorget.ratata.fi

HALLONRUTOR

- 500 g färdig smördeg eller bladdeg
- 2 dl hallon, tinade eller färska
- 300 g mandelmassa
- 1 ägg
- 1 dl florsocker

SOCKERVATTEN:

- 0,5 dl vatten
- 1 dl socker

DESSUTOM:

- 50 g mörk choklad

blir det hallonkakor. Glutenfria dessutom. Gör du hallonrutorna och det blir smet över går det alltså bra att klicka ut den överblivna smeten på en plåt och grädda till kakor.

HALLONRUTOR ÄR godast när de är nygräddade.

• **Tina smördegen** enligt anvisningarna på förpackningen.
• **Sätt ugnen** på 200 grader.
• **Skär smördegen** i lämpliga bitar, gärna med en degsporre. Jag delade de avlånga plattorna på hälften, då blev

det tolv bitar. Enklast är det att dela smördegen direkt på ett bakplåtspapper.
• **Riv mandelmassan** grovt.
• **Blanda mandelmassa**, hallon, ägg och florsocker och vispa tills smeten är någorlunda klimpfri.

Bred eller **spritsa** ut smeten i mitten på varje smördegspatta.
• **Grädda kakorna** cirka 10 minuter i mitten av ugnen. Kanterna ska få färg.
• **Blanda under** tiden sockervattnet.

• **Pensla kanterna** på kakorna direkt de tas ut ur ugnen. Momentet kan utelämnas, men degen blir fint glansig av penslingen.
• **Smält chokladen** i vattenbad eller mikron och ringla över kakorna.

TVILLINGARNA SJÖNNEBYS cirkuskurs var populär såväl kurstid som under fritiden. – Vi vill gärna att ni ska vara här och prova grejerna, säger de.

MISSIONSKVÄLLEN BJÖD på både information om finska missionssällskapets verksamhet samt korvgrillning och väffelkalas.

PIEKSÄMÄKILÄGRET. Kyrkans ungdoms sommarläger i Pieksämäki samlade dryga 800 deltagare. Men för att göra ett läger möjligt krävs det en massiv insats av frivilliga. Frivilliga som med ett leende på läpparna ställer upp bakom kulisserna.

”Det finns en stark vi-anda”

TEXT OCH FOTO: JOHAN MYRSKOG

Lägerfesten som hålls den sista kvällen på Förbundet Kyrkans Ungdoms sommarläger i Pieksämäki bjuder på ett riktigt spektakel. Tvillingarna **Josef** och **Martin Sjönnby** avrundar kvällen med en spektakulär enhjulingsshow. De trixar och hoppar med sina enhjulingar och publiken är utom sig av förtjusning.

– Vill ni ha mer? vrålar de och lägerdeltagarna jublar högljutt.

Sagt och gjort. Plötsligt är de uppe på några höga trä bord och cyklar över en smal spång.

Till sist kommer bravurnumret: Höjdhopp. Martin är världsmästare i höjdhopp på enhjuling med ett hopp som mätte hela 131 centimeter. 115 centimeter är inget problem för honom och det är svårt att tro sina ögon då han hoppar över pinnen som två ivriga barn håller uppe.

Tacksam lägerchef

Sommarlägret i Pieksämäki har samlat dryga 800 deltagare från hela Borgå stift. Temat för lägerveckan i år är *Vägmärken* och det finns också små vägmärken utplacerade lite här och var på lägerområdet. Lägerchef **Per ”Pilde” Stenberg** är speciellt glad över den alltid återkommande varma stämningen.

– Man får alltid fortsätta där man slutade förra året, säger han.

I år har pastor **Peter Halldorf** från Sverige stått för bibelstudier för vuxna och gjort en djupdykning i profeten Jeremias liv.

– Jag är väldigt glad över den rejäla bibelundervisning som vi fått i år, säger Stenberg.

Han är också tacksam över alla talkoarbetare och frivilliga som ställt upp och arbetat hårt för att lägret ska fungera så bra som möjligt.

– Utan dem skulle det inte vara möjligt att överhuvudtaget ordna ett sådant här läger. Jag är tacksam över att som lägerchef inte behöva fundera på om saker kommer att skötas. Det bara händer.

Den bästa platsen

Kursutbudet i år består av ett trettiotal kurser. Både djupare undervisningsbaserade kurser och svettigare sportkurser ryms med. Tvillingarna Sjönnby leder en kurs i enhjuling och andra

”Man får alltid fortsätta där man slutade förra året.”

Per Stenberg

cirkuskonster. Det finns något för alla.

I lägerkansliet är det full rulle mest hela tiden. Kanslichef **Maria Edman** och kanslisterna **Alexandra Johansson** och **Ingrid Björkskog** tycker att det är den absolut bästa platsen att vara på under lägret.

– Man får träffa varenda människa som kommer till lägret eftersom det är här man anmäler sig och hit man kan komma och fråga om man undrar över något, säger Edman.

Visst blir det långa och intensiva dagar ibland men kansliteamet tycker bara att det är roligt.

– Det finns en stark vi-anda och vi byter också med varandra så att ingen behöver sitta för länge.

Den första dagen är den mest intensiva då alla lägerdeltagare anländer.

– Vi kommer ju dessutom en dag före lägret börjar för att ställa i ordning och organisera olika praktiska saker, säger Edman.

Kansliet håller koll på vad som händer på lägret. Kanslisterna vet vem som sköter vad och de tar också hand om lägerdeltagarna.

– Vi vill först och främst att alla ska känna sig välkomna. Vi har hand om allt möjligt praktiskt. Specialdieter, bussar och saker som ska ordnas. Vi vet vem som ska göra vad, säger Maria Edman.

Men det allra bästa som kanslisterna vet är att se de förväntansfulla människorna som finns på lägret.

– Det är så fint att få lära känna människor under lägrets gång.

Alla tillsammans

Vädret är fantastiskt under lägerveckan. Den molnfria himlen och det varma solskenet lockar folk att vara utomhus så mycket det bara går.

Den traditionella volleybollturneringen håller många ungdomar sysselsatta under fritiden och den alltid lika prestigefyllda fotbollsmatchen mellan gifta och ogifta hålls som vanligt på lördagen, där de ogifta efter en hård kamp i hettan slutar som segrare.

För att få ett läger att fungera så smidigt som möjligt krävs det stora insatser av frivilliga. I köket är det ofta hett och intensivt vid måltiderna. De lägerdeltagare som anmäler sig till köket diskar undan efter måltiderna och får som tack för det lägret gratis. Ett massivt arbete eftersom alla cirka 800 deltagare ska äta fem gånger om dagen.

VOLLEYBOLL ÄR den populäraste fritidsaktiviteten bland ungdomar och unga vuxna. Joanna Heikkilä trivdes bra på kursen.

– Det kan vara riktigt intensivt ibland men vi har en mycket god stämning i köket, säger **Peter Jansson** från Karleby innan han rusar tillbaka in i köket.

Praktikarlarna är de personer som genomför det som kansliet säger att måste fixas.

– Det kan röra sig om vad som helst. Sätta i ordning saker, nattjourering och att skjutsa folk som kommer med tåg är några exempel, säger **Stefan Salo** som varit praktikarl några år.

– Det kan nog bli ganska tungt emellanåt eftersom det ibland blir ganska korta nätter.

Salo tycker trots det att det mestadels bara är roligt att vara praktikarl.

– Man hinner också vila och vara med på program. Det känns roligt att kunna vara med och hjälpa till att förverkliga lägret.

Sommarlägret i Pieksämäki kännetecknas som vanligt av den innerliga gemenskapen, det fartyllda programmet och fördjupandet i Gud som genomsyrar allt. Lägret är ett utmärkt ställe att göra nya bekanskap på. Det finns något för alla åldrar och alla personligheter. Det är alla deltagare som gör lägret till vad det är.

DE GLADA kanslisterna med Maria Edman i spetsen sittandes nere till vänster.

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår tjugoförsta tävlande är Sixten Ekstrand. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE: SIXTEN EKSTRAND

FOTO: KP-ARKIV/LINDA KARLSSON

Namn: Sixten Ekstrand

Ålder: 53

Yrke eller titel: Direktör.

Hemort: Borgå

Favoritidrottsgren och/eller -lag: Skidåkning och i fotboll Jaro.

Favoritmat och -dryck: Ingenting slår en välstekt pepparbuff. Rödvin är gott.

Lyssnar helst på: Musik, allt från klassiskt till rock.

Rekommendera en bok!: Per-Olov Enquists Liknel-seboken.

Skulle vilja resa till: Har en dröm om att köra från kust till kust i USA.

Tråkigaste hemgöret: Tvätta fönster.

Min åsikt om frågesporter: Roliga då man klarar sig bra.

Om jag vore en biblisk person så skulle jag vara: Petrus. Intensiv och ivrig att göra saker och ting.

Måtto eller slogan: Carpe diem, fånga dagen.

FRÅGESPORTSRESULTAT: 20/25

SVENSKA KVINNIGA MUSIKER & SÅNGER

a) Veronica Maggio	1) Välkommen in
b) Eva Dahlgren	2) Fångad av en stormvind
c) Lisa Nilsson	3) I Follow Rivers
d) Lykke Li	4) Himlen runt hörnet
e) Carola Häggkvist	5) Vem tänder stjärnorna

Resultat: 5/5

STORA ÖAR I FINLAND & AREAL

a) Degerö (Helsingfors)	1) 8,4 kvadratkilometer
b) Kimito	2) 34 kvadratkilometer
c) Fasta Åland	3) 685 kvadratkilometer
d) Replot	4) 524 kvadratkilometer
e) Emsalö	5) 160 kvadratkilometer

Resultat: 3/5

HELSINGFORSKYRKOR & ARKITEKTER

a) Heliga Treenighetskyrkan	1) Lars Sonck
b) Berghälls kyrka	2) Keijo Petäjä
c) Tempelplatsens kyrka	3) Carl Ludvig Engel
d) Johanneskyrkan	4) Timo och Tuomo Suomalainen
e) Drumsö kyrka	5) Adolf Emil Melander

Resultat: 5/5

SJÖTERMER & BETYDELSE

a) bulk	1) begränsat utrymme under däck
b) purra	2) väcka någon till sjöss
c) logga	3) råvaror som lassas i lös vikt
d) bulb	4) lökformad stäv som sticker fram under vattenytan
e) ruff	5) mäta båtens fart

Resultat: 5/5

FLODER & TYSKA STÄDER GENOM VILKA DE RINNER

a) Rhen	1) Köln, Düsseldorf och Koblenz
b) Elbe	2) Bremen, Bremerhaven och Minden
c) Donau	3) Ulm, Ingolstadt och Passau
d) Weser	4) Dresden, Magdeburg och Hamburg
e) Ruhr	5) Dortmund, Essen och Duisburg

Resultat: 2/5

Svaren:
Svenska kvinnliga artister & deras sånger: a-1, b-5, c-4, d-3, e-2
Öar i Finland & deras areal: a-1, b-4, c-3, d-5, e-2
Helsingforskyrkor & deras arkitekter: a-3, b-1, c-4, d-5, e-2
Sjötermer & betydelse: a-3, b-2, c-5, d-4, e-1
Floder & tyska städer genom vilka de rinner: a-1, b-4, c-3, d-2, e-5

En liten skillnad – Elva texter om kristet liv

Red. Patrik Hagman och Liisa Mendelin

Elva skribenter, elva berättelser. En bild av kristendomen som motstår alla försök att klämmas in i en mall eller fångas i en kliché. Hft 24,90 €

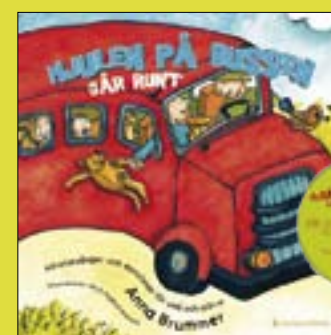
”Det känns som detta är en flock som behövs, en ung rörelse framåt i gemensamma försök till godhet.
Nya Åland

Yvonne Hoffman
Fänge hos tsären

En spännande berättelse om Jöns och Lisen som blir tillfångatagna och bortförda till Ryssland under Stora ofredens tid. Hur ska de lyckas ta sig hem igen?
Inb. 22,90 €

”
Hoffman bjuder på en spännande och lärorik läs-upplevelse med många oväntade svängar.
Västra Nyland

Anna Brummer

Hjulen på bussen går runt

Den efterfrågade sångboken och dubbel-cd:n finns nu igen att fås! Totalt 79 rörelsesånger och danslekar för små och större. Inb. 25 €, dubbel-cd 20 €

Göran Skytte
Förvandlingar

Göran Skytte drabbas av en stroke. Den följdes av ytterligare två. Arbetet med en ny bok fick ta en paus. När det satte igång igen hade det fått ett nytt fokus. Inb. 29,90 €

Martin Lönnebo
Hjärtats sånger

En eftertänksam bok för dig som vill utforska och träna din andlighet och tro. Innehåller bland annat 60 nyskrivna meditationer. Inb. 27,90 €

Patrik Hagman
Efter folkkyrkan

”Inspirerande, tankeväckande och ställvis provocerande läsning.” Biskop Björn Vikström
Hft. 25,90 €

Hitta våra böcker i sommar!

Bokförsäljning på Kyrkans Ungdoms sommarläger
23–28 juli i Pieksämäki

KING TOURS

Resor i höst

Jordanien 29.9-6.10
Israel "Nice Price" 22-29.9
Israel Trilogi 5-14.11
Jul i Betlehem 22-29.12

Resor till bibliska platser med arkeologen R. Holmgren
Skräddarsydda grupp, konferens och församlingsresor

Mer info på www.kingtours.se eller kontakta
Sales manager i Finland Stina Lindgård
stina.lindgard@kingtours.se eller 0400 438854

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR

- ett gratis informationspaket och en kosnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobytvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplatzen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautauspuolto.net **MEMORIA**

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000

FÖNSTER, DÖRRAR, KAKEL
www.nordicsale.fi
Fabriksmåttfel och II-klass

LOCUS
www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER
1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyll
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aif [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ
Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462

I sorgens stund är du inte ensam

HOK ELANNON
HAUTAUSPALVELU

En byrå med komplett service.

Läs mer:
hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fi

Hagnäs • Tölö • Östra centrum • Malm • Forum • Alberga
Hagalund • Esboviken • Dickursby • Myrbacka • Kervo • Hyvinge
TELEFONJOUR 24 h: 050 347 1555 (0,0828 €/samtal + 0,1199 €/min)

VÄLKOMMEN ATT GÅ BIBELSKOLA I HEMMILJÖ!

PTL DISTANSBIBELSKOLA

"PTL DISTANSBIBELSKOLA HAR GETT MIG KUNSKAP PÅ OMRÅDEN DÄR INGEN FÖRKUNNARE TIDIGARE VARIT SÅ KLAR OCH TYDLIG. REKOMMENDERAS VARMT!"
HANS
LEG. SJUKSKÖT. | LIDKÖPINGS MISSIONSKYRKA

- bibelskolan för dig som inte kan flytta!

PTL MINISTRIES
INFO OCH ANSÖKNINGSHANDLINGAR:
WWW.PTLMINISTRIES.ORG, 0456-411 98,
INFO@PTLMINISTRIES.ORG

Längtan får synas

Unika gravstenar, även reparation av gravstenar samt gravering

Leveranser överallt i Finland

Sibbo Blomster- och Begravnings-tjänst
P. Borg & Co
Stora Byvägen 27, 09-239 2882 • www.borg.fi
Be om offert: info@borg.fi

Vi tar emot nya patienter:

SLOTTE
tandklinik
hammasklinikka
Tandläkare
Nina Slotte och Siv Westerlund
Sollefteågatan 8, Nykarleby
tfn 045-2519510

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borring av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

Vi peedar igen 17.8.2013!

Peedande Pimuna
är ett cykelevenemang för kvinnor i alla åldrar och storlekar! Kom med och peeda med oss av och an till Karleby.

Värva fem nya Pimuni!
Vinn 300 € presentkort och spara även på deltagaravgift!

Anmäl dig via www.citygruppen.net

LunaCare erbjuder följande tjänster:

- Hemvård/Hemtjänst
Följeslagare till läkare, väntjänst, bad m.m.
Berättigar till hushållsavdrag.
- Hemsjukvård
Stygnborttagning, sårvård m.m.
- Personliga assistenter
- Vård i livets slutskede

www.lunacare.fi
045 896 9231, marika@lunacare.fi

TILLIT
KRISTOFFER STRENG

DEN NYA CD:n TILLIT HAR UTKOMMIT
-gamla klassiker och nya lovsånger-
www.kristofferstreng.fi, tel: 0500-264 709

Sångaren, kyrkomusikern
KRISTOFFER STRENG
med sin mäktiga basbarytonröst bjuder på sig själv i sin nyutkomna CD "TILLIT", som innehåller oförgängliga gamla klassiker och nyare lovsånger, såsom:
Stor är Messias,
Min Fader vakar över mig,
Blott en dag, Psalm 23,
Hör du tonen ifrån himlen?,
Psalm 32, O store Gud,
En främling från Galiléen,
Den heliga staden,
Mitt hjärtas sköna jubelsång,
Hur skall det bli?,
Aftonens sång,
Reis meg opp

INKAST PATRIK HAGMAN

Andaktsfasta

DET SLOG mig nyligen att den viktigaste indelningen i kyrkan knappast är mellan "konservativa" och "liberala". Det är indelningen mellan fredagskristna, lördagskristna och söndagskristna. För fredagskristna är det kyrkans samlingar och verksamhet som är viktigast, här symboliserad av fredagskvällens ungdomssamling. För denna kategori är det här, samt i konfirmandundervisningen och i olika grupper, kretsar, körer som kyrkan gör det viktigaste jobbet.

För lördagskristna är det kyrkans förrättningar som står i centrum. Det är här kyrkan möter "vanliga församlingsmedlemmar" i samband med vigslar, dop och begravningar då de allvarliga samtalen om viktiga saker förs. För söndagskristna är det gudstjänsten, högmässan primärt, som är kyrkans centrum.

Något säger mig att det här är kyrkans nästa stora strid, viktigare än frågan om kvinnliga präster, en strid de flesta börjat tröttna på, och frågorna om enkonade äktenskap, en kamp som har lite gnista kvar. Inte minst för att det finns fredags-, lördags- och söndagskristna i alla grupper, läger och rörelser i kyrkan.

Och med krympande ekonomiska resurser är risken att dessa tre riktningar börjar ställas mot varandra. Ska kyrkan spara pengar genom att sparka ungdomsarbetsledaren, börja ta betalt för dop i hemmen eller skära ner antalet gudstjänster?

Självklart är det inget som säger att dessa tre riktningar måste ställas emot varandra. De kan till exempel ses som en arbetsfördelning eller som tre sidor av samma mynt som stöder och kompletterar varandra.

Jag tror dock att det finns alla orsak att aktivt arbeta på att hålla ihop dem i preventivt syfte.

Att integrera lördagen och söndagen är inte svårt. Framför allt dopen kunde gradvis flyttas till söndagen, det vill säga bli en del av församlingens högmässa, så som man gör i Norge. Det skulle klargöra vad dopet handlar om – välkommandet av en ny medlem i församlingens gemenskap.

När det gäller fredagen har jag ett lite radikalare tips: att skippa "andakten på slutet". I många typer av verksamhet, om den så riktar sig till småbarn, ungdomar eller pensionärer, fungerar andakten som ett sigill på verksamheten som gör det till godtagbart "kyrkligt" verksamhet.

Inget fel på andakter i sig. Men om vi för en tid gick in för att inte använda detta bekväma trick, skulle vi tvingas tänka efter på vilket sätt det vi gör verkligen är kyrka, på vilket sätt det visar världen på Guds rike och hurudan den Gud vi tror på är.

Kanske det skulle visa sig att inget problem föreligger – att exempelvis en trygg miljö där man inte behöver leva upp till samhällets krav är precis vad tonåringar behöver för att förstå vad vi menar med "kärlek". Eller så skulle vi märka att ingenting skiljer församlingens kör från arbetar-institutets.

I vardera fallet skulle experimentet vara klargörande.

Patrik Hagman är teolog.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Insändare måste föras med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.
Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.
Insänd text returneras inte.

RÄSÄNEN INRIKESMINISTERNES TAL

Räsänen talar fakta som många inte tål

Med anledning av uppståndelsen efter inrikesminister Päivi Räsäns tal har tankarna gått till folkskaran som ropade korsfäst, korsfäst och till Jesu ord om att människan älskar mörkret mer än ljuset. Minister Räsäns tal innehöll fakta som många inte tycks tåla, fastän hon inte glömde att tala om att det finns nåd och förlåtelse. Tänker också på att Jesus sagt att "tjänaren inte är förmer än sin Herre. Har de förföljt mig, kommer de också att förfölja er". Så lätt det tycks

gå att dras med! De flesta som kommenterat Päivi Räsänen verkar varken ha hört eller läst talet. Sorgligt nog går KP i ledaren 18.7 med i drevet.

Vad menar May Wikström med "inrikesministerns famösa inlägg på Folkmissionens sommarevenemang"? Vidare är "politiska testballonger till sina egna av partiledare som tror att ingen annan hör" ett fullt påstående. Partiledare Räsänen har mig veterligen aldrig stuckit under stol med si-

na åsikter. "Visst är det bra att vara tydlig" står det i ledaren, men av föregående mening förstår man att MW ändå anser att Päivi Räsänen kommit med "grodor". Att folk skriver ut sig ur kyrkan är ledarens enda bekymmer. Kyrkan är enligt KP trots allt "en gemenskap av tro, hopp och kärlek". Undrar vart Kristus tog vägen?

Om Jesus inte är kyrkans Herre är kyrkan ingen kyrka. Han är Sanningen, det är Honom vi skall följa.

Enligt Bibeln finns det tydligt två utgångar ur detta livsviktigt med kristna som väcker oss till insikt om att vi behöver Frälsaren. Det är inte kyrkan som räddar oss, utan Kristus. Det kanske är bra om de som inte vill låta Jesus vara kyrkans Herre skriver ut sig. De borde inte få bestämma i kyrkliga ärenden.

REGINA KREANDER
Grankulla

SVAR TILL REGINA KREANDER

Ledaren i KP 29-30 kommenterade de många skikten i debatten som följde på talet i Kankaanpää. Trots att juli månads nyhetstorka säkert hjälpte till att förstora det hela är epitetet famöst knappast överdrivet i det här fallet med tanke på den uppståndelse som följde.

En helt annan sak – och det var detta ledaren också hand-

lade om – var att själva innehållet i talet efterhand gled undan så i debatterna att man i vissa fall inte ens gick till ursprungskällan för att kolla vad som ens hade sagts. Också detta nämndes – något som knappast kan ses som ett påhopp och drev mot Päivi Räsänen.

När det gäller publik och tolkningar kvarstår ändå att en talare bör vara medveten om

att hon tolkas annorlunda av en publik som ser henne tala i egenskap av minister. Oundvikligen kommer rollen också att styra tolkningen av det man hör. Likaså kvarstår att Päivi Räsänen också är yrkespolitiker, och för en sådan är det varken fullt eller fel att pejla väljarkärnans åsiktsströmningar. Det hör till jobbet.

Slutligen: Kommentaren om tydlighet syftar ju de facto

inte på minister Räsänen, utan på det efterspel som följde från kyrkligt håll – och som borde ge anledning till en viss självkritik.

Inte för att stoppa medlemsras utan enkom för att kyrkan ska klargöra vad det är att vara kyrka.

MAY WIKSTRÖM
Chefredaktör

RÄSÄNEN BEGREPPET KYRKOMINISTER

Kultur- och livsåskådningsminister bättre titel

Angående inrikesminister Räsänen. Så här skrev Kyrkpressen när Räsänen blev inrikesminister: "I den förra regeringen var det kulturministern Stefan Wallin som samtidigt var kyrkominister. I den nya re-

geringen blir det Päivi Räsänen som sköter kyrkofrågorna."

Begreppet "kyrkominister" är snubblande nära "kyrkans röst". För mig och för de flesta vanliga församlingsmedlemmar.

Om Räsänen benämndes religionsminister eller livsåskådningsminister (kultur- och livsåskådningsminister) skulle kyrkan ha besparats på tusentals och åter tusentals utskrivningar. Avskaffa begreppet "kyr-

kominster" omgående annars fortsätter kyrkan läcka medlemmar helt i onödan.

KENT DANIELSSON
Författare och präst.
Mariehamn

KOLLEKT TILL SVENSKA LUTHERSKA EVANGELIEFÖRENINGEN

Johannes församling trotsar kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen beslutar årligen om de officiella kollekterna som skall samlas in i samtliga församlingar. Borgå stifts församlingar har en något särartad kollektlista för att ta i beaktande de finlands-svenska kyrkliga förhållandena. Kyrkostyrelsen beslut lyder: "Kollektplanen gäller församlingens gudstjänster, vilka hålls som helldagens gudstjänst och förverkligas enligt kyrkohandbokens ordning för huvudgudstjänster. Kollektplanen skall föl-

jas också i fall församlingen firar flera huvudgudstjänster." (183 §/18.9.2012)

Kyrkostyrelsen cirkulär stadgar även att: "Kollekter som Kyrkostyrelsen och domkapitlet har fastställt ska bäras upp på de bestämda dagarna, om det inte finns ett särskilt vägande skäl att flytta en offentlig kollekt till en annan dag."

Johannes församling i Helsingfors har genom två skilda beslut i församlingrådet avvikit från kyrkostyrelsens

beslut. Församlingrådet har slopat två obligatoriska kollekt till förmån för Svenska Lutherska Evangelieföreningen i Finland rf. Första beslutet gällde en obligatorisk kollekt på en valfri dag (arbete bland barn och unga, beslut i FR 11/2012), andra beslutet en obligatorisk missionskollekt på en bestämd dag, den 4 augusti 2013 (beslut i FR 5/2013).

Tänker kyrkoherden i Johannes församlingen förverkliga dessa uppenbarli-

gen lagstridiga beslut? Och hur tänker kyrkostyrelsen agera mot församlingens trots och godtycke? Sist och slutligen har församlingens revisorer enligt kyrkostyrelsens cirkulär en skyldighet att övervaka kollektpraxisen i församlingen.

TUOMAS ANTTILA
Teologie magister
Helsingfors

SVAR TILL TUOMAS ANTTILA

Församlingen valde civil olydnad

Beredningen till församlingens rådets möte 5/2013 i Johannes församling gällande kollektändamålen gjordes i enlighet med kyrkostyrelsens cirkulär 16/2012. I den diskussion som fördes vid rådets sammanträde framfördes sedan åsikter som ledde till det beslut som Tuomas

Anttila nu anmärker på. Beslutet fattades i full medvetenhet om kyrkostyrelsens riktlinjer. Som grund för beslutet i församlingrådet ligger ett uppenbart missnöje med de begränsade möjligheter församlingarna har att själva kanalisera kollekterna. Ungefär tre fjärdedelar

av kollektändamålen är fastslagna av kyrkostyrelsen. I de åsiktsskillnader (t.ex. rörande ämbetsyn och etiska frågor) som finns mellan olika grupperingar inom kyrkan, kan det lätt leda till att man inom församlingarna väljer att idka civil olydnad. Eftersom frågan har aktua-

liserats på detta sätt kommer saken att tas upp till diskussion vid församlingens nästa möte.

STEFAN DJUPSJÖBACKA
Kyrkoherde i Johannes församling

Jag bär Ordets kraft i mig

Ord ligger henne varmt om hjärtat. Hon både diktar och bloggar och upplever en tid av omställning i sitt liv.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

Mary Nystrand är vårdutbildad, bosatt i Kimo i Vörå och hade sitt senaste jobb på ett serviceboende. På 90-talet gav hon ut en diktsamling och idag kan man följa hennes funderingar på bloggen "Mitt i allt". Hon har flera år sjungit i kören Jacobgospel men det senaste året i den lokala Ärvasgospelkören. Hon gillar att sticka men arbetar också med pärlor. Via dem blev hon bekant med Yvonne Näsman som beställde ett arbete av henne.

- Vi träffades på Neste i Edsevä utan att ha dess mer aning om varann, säger Nystrand som fick bibelstafetten i sin hand av just Näsman.

Nu har Nystrand varit sjukskrivaren längre tid på grund av depression och utbrändhet. Dessutom har hon problem med rygg och ben och har gått på kryckor sedan april.

Hur tidigt blev du bekant med Bibeln?

- Första minnet av Bibeln är pappa som läser julevanegillet ur ett mycket tummat exemplar. Mitt föräldrahem var genomsyrat av kristen tro och föräldrarna var aktiva i den evangeliska rörelsen och i församlingen. Vi gick på möten och samlingar, jag var med i juniorerna och på läger på Klippan i Munsala.

- Aftonbönen "Gud som haver" hade hos oss en extra liten ramsapåslutet: "Jesus kom och sov med oss allihopa. God natt, god natt och sov gott och dröm vackert". Min mormor som var född 1907 hade lärt den åt min mamma och hennes syskon. Har man lärt sig be aftonbön finns bönen alltid kvar, man vet till vem man ska vända sig.

Ett bibelställe som har betytt mycket för dig?

- Vi har haft en väldigt job-

MARY NYSTRAND har alltid ett handarbete på gång. Den här tröjan ska gå till en fyraåring på ett barnhem i Uganda som hon hittat på nätet.

- Kvinnan hade tänkt ta saker till Missionsstugan, församlingens loppis. Men hon hade upplevt så starkt att hon skulle ge sakerna åt mig.

Jobs bok talar om prövningar som vi möter. Vad är din erfarenhet?

- När min syster blev sjuk i cancer kändes det så fel att det var hon som blev sjuk. Hon är nio år yngre än jag. Sedan blev jag själv sjuk bara några månader efter att jag fått min tjänst på serviceboendet. Jag som gått in för jobbet med hull och hår, säkert lite överambitiöst. Och sedan helt plötsligt, pang, slår Han benen undan mig. Det var som om Gud drev med mig. Jag kände mig så lurad och besviken.

- Min mamma var 57 när hon blev änka. Hon lärde mig att man får vara ledsen på Gud. Men att det kanske ändå inte var han som tog krokben på mig utan att det är jag som tar för mycket på mig. Jag måste förstå att säga nej, jag får inte förstöra mig. Gud varken skrattar eller hänar.

Är det något särskilt bibelord som ger dig ledning i ditt liv?

Bibels ord är ständigt närvarande för mig. Jag vaknar på morgonen och tänker, en ny dag med ny nåd och nya krafter. Jag vet inte om just det är ett bibelord.

- Jag är ofta sjuk och jag ber om krafter att orka. Jag har fått lära mig att det finns en mening med allt. Det är någonting som Gud vill säga åt mig. - Min sjukskrivning börjar mer och mer se ut som att det ska komma någonting gott ur den. Jag har tid att ta mig an. Folk har tagit kontakt via facebook och frågat, kan du be för mig? Jag upplever att jag kommit in på en annan bana. Jag får vila i det.

- Bibelstafetten ger jag vidare åt Tom Emaus i Smedsby.

big vinter i familjen. I höstas blev min syster cancersjuk. Mitt i hennes strålbehandlingar blev jag själv sjuk. Min mamma blev både ledsen och trött. Hur kunde det bli så här? Bibelordet som hjälpte mig var "Jag ska inte lämna er faderlösa". Det betyder för mig att Gud inte lämnar oss så att vi är utan stöd.

Hur ofta läser du Bibeln?

- Jag läser inte Bibeln på det sättet regelbundet. När jag gick

på Evangeliska folkhögskolan fördjupade vi oss mycket i Bibeln. Det var en fin tid. Jag hittar dagligen bitar av texterna i mitt inre, oftast i samband med bön som är väldigt viktigt för mig. Jag liksom bär ordets kraft i mig. Bibeln finns med mig hela tiden.

- För mig är bönen ett sätt att få reda på Guds vilja. Det är inte alltid så att jag ber om att få något utan mera ett "kära Herre, du ser och du vet hur jag har det."

Har du någon erfarenhet av bibelordet "Be så ska ni få"?

- I mitten på 90-talet var jag med om en uppslitande skilsmässa. Det var svårt att orka med tre barn och utan jobb. Jag hade flyttat in i en hyreslägenhet, vintern kom och jag hade inga pengar till jul. Min dotter hade inga vinterstövlar, bara gummistövlar. Jag bad om en lösning på mina ekonomiska problem.

- Inom samma vecka ringde

det på dörren och där stod en kvinna från byn med två plastkassar. I den ena fanns det av hennes dotters avlagda kläder, de passade perfekt. Den andra kassen var full med mat.

Bibel STAFETTEN

Här berättar någon varje vecka om sitt favoritställe i Bibeln. Personen väljer också vem som står i tur att svara.

"Utan tak över huvu?!"

Genom våra förmånliga radannonser når du hela Svenskfinland. Många bostäder och hyresgäster har funnit varandra genom oss.

Lämna in din annons på www.kyrkpressen.fi!